

INSTITUTIONEN FÖR HISTORISKA STUDIER

Dnr V 2017/406

Åtgärdsplan för utbildning på forskarnivå

I enlighet med bedömarutlåtandet för utbildningen på forskarnivå, Institutionen för historiska studier vid Humanistiska fakulteten, Göteborgs universitet daterat 2022-11-03 föreslår institutionen ett antal kvalitetsförbättrande åtgärder med utgångspunkt i bedömargruppens rekommendationer. Dessa har tagits fram i dialog med ledningsgruppen, beredningsorganet för forskning och forskarutbildning (FoFu), handledarkollegiet samt doktorandgruppen (DG) vid institutionen. Bedömargruppen konstaterar i utlåtandet att institutionens forskarutbildning mycket väl lever upp till utvärderingskriterierna. Åtgärdsplanen är inriktad på de specifika rekommendationer till fortsatta förbättringar som framkommer i utlåtandets sammanfattning.

Översikt

Institutionen för historiska studier har tre forskarutbildningsämnen: Antikens kultur och samhällsliv, arkeologi och historia. Beredningsgruppen FoFu arbetar kontinuerligt med utvecklingen av forskarutbildningen. I handledarkollegiet diskuterar handledare och doktorander frågor som rör utbildningen. Majoriteten av doktoranderna får olika anställningar inom eller utanför akademien efter disputation. Vi har under de senaste åren satsat på att utveckla doktorandernas högskolepedagogiska och ämnesdidaktiska kompetens samt att bredda den nationella och internationella kunskapsmiljön. Vidare har vi lagt mycket kraft på att kvalitetssäkra och effektivisera antagningsprocessen, bl.a. genom framtagande av ämnesgemensamma riktlinjer för sakkunnigbedömning och kvalitetskriterier. Institutionen har utarbetat en offensiv långsiktig strategi för en hållbar forskarutbildning som resulterat i en påtaglig ökning av intern- och externfinansierade doktorandtjänster. Satsningen har stärkts ytterligare genom tillsättandet av nya lektorat, vilket innebär att institutionen har en mycket god handledarkapacitet. Ett löpande kvalitetsarbete rörande doktoranders inflytande och

förbättrad kommunikation mellan doktorander, ledning och administration pågår vid institutionen. Vi kommer framöver genom olika åtgärder sträva efter att effektivisera doktorandernas karriärplanering och vi ska ta fram tydligare riktlinjer för hantering och stödåtgärder avseende doktorander som inte blir klara i tid.

Kommentarer till bedömargruppens rekommendationer

1. Institutionen arbetar fortsatt med att skapa förutsättningar för en hållbar forskarutbildning. I januari 2023 planerar vi att utlysa fyra institutionsfinansierade tjänster. Åtgärder för externt finansierade och delvis externt finansierade doktorandtjänster har vidtagits bl.a. genom medansökan till VR:s utlysning av medel för forskarskolor samt initierande av samfinansierade doktorandtjänster (samverkansdoktorander) med extern part.
2. När det gäller att trygga yngre lärares möjligheter att gå in i handledaruppgifter kommer vi att vidta åtgärden att även "potentiella" handledare kallas till handledarkollegiet. Vid 2022-års antagning tillsattes också yngre lärare/forskare som biträdande handledare. När det gäller utseende av handledare prioriterar vi dock i första hand att tillgodose doktorandens egna önskemål. Därtill kommer institutionen fortsatt värna om den internationella kunskapsmiljön, varför vi ser positivt på att involvera externa biträdande handledare i doktorandernas utbildning.
3. Den låga närvaron i handledarkollegiet kommer framgent inte att accepteras. Nyttillträdda och erfarna handledare ska tydligt och kontinuerligt informeras om att de är förpliktigade att delta i kollegiet då detta ingår i handledaruppdraget. För bästa framförhållning kommer handledarkollegierna att planeras läsårsvis och läggas in i årshjulet.
4. Vi har påbörjat arbetet med att utveckla en mer generell teorikurs som passar även arkeologer och antikvetare vilka arbetar med materiella kulturer. Här finns två vägar att gå: Arkeologi har lämnat ett förslag för en allmän teorikurs i arkeologi som ska ges av institutionen. Ett annat förslag är att Forskarskolan omarbetar den nuvarande teorikursen så att även frågor rörande t.ex. materialitet integreras i kursen. En dialog har inletts med Forskarskolan och frågan kommer att tas upp för vidare behandling i Forskarskolans samarbetsråd.
5. Informationen om doktorandernas placering inom "organisationsprogrammet" och delegationsordningen integreras i introduktionskursen som ges för alla nyantagna doktorander. En skriftlig lathund för administrativa rutiner finns

tillgänglig på institutionens webbsida så att doktoranderna vet till vem de ska vända sig i olika ärenden. Denna lathund kommer också att översättas till engelska.

6. Vi har påbörjat arbetet med att ta fram tydliga rutiner för att ta emot internationella doktorander. Förslag föreligger om att sammanställa en "handbok" på engelska som informerar om det svenska utbildningssystemet och byråkratiska processer som rör t.ex. ansökan om svenskt personnummer, bankkonto, länk till Skatteverket etc. De praktiska problemen rörande mottagandet av internationella doktorander rör dock hela fakulteten, varför vi kommer undersöka om frågan om att ta fram en handbok skulle kunna ligga på fakultetsnivå. Denna handbok skulle då kunna kompletteras med institutionsspecifik information som t.ex. i vilka sammanhang svenska är huvudspråk. En mycket god handbok framtagen av *Sveriges unga akademi* finns tillgänglig på nätet: "A Beginner's Guide to Swedish Academia". Vi kommer att utvärdera i vilken utsträckning denna guide svarar även mot våra doktoranders behov.
7. Institutionen har arbetat aktivt med att öka transparensen rörande doktorandernas möjligheter att få undervisningserfarenhet, bl.a. genom att studierektorerna för arkeologi och historia har kallat doktoranderna till informationsmöten. Detta har dock inte skett inom AKS, vilket ska åtgärdas. Dessa möten kommer att göras till en fast rutin för nyantagna doktorander. Ett alternativt tillvägagångssätt är att studierektorernas information integreras i kursen "Mentorsledd undervisning". Bedömargruppens förslag om att fastslå en miniminivå för doktoranders undervisningstimmar är inte realiserbart då det strider mot vad som föreskrivs i Högskoleförordningens (2 §) och GU:s regelverk. Vidare måste en sådan åtgärd synkroniseras med de allmänna studieplanerna och vi måste ta individuell hänsyn till doktorander (inom framförallt arkeologi) som inte har intresse av undervisning beroende på forskningsinriktning och karriärval.
8. Insatser för att förenkla teknik för hybridlösningar och Zoom har vidtagits och utvecklats under pandemin. I nuläget är detta möjligt i de flesta lokaler och vi kommer tillse att kunskaperna för att arrangera denna typ av arrangemang finns och utvecklas både hos doktorander, lärare och handledare.
9. Åtgärder för att vidareutveckla strategin för karriärplanering är att återuppta karriärdagen som inte har hållits under pandemin. Därtill kommer vi vid institutionen hålla workshops om karriärplanering. Planen är att Karriärdagen ska hållas vartannat år. Däremellan arrangerar vi workshop om karriärplanering. Dessa tillfällen ägnas både åt karriärmöjligheter inom och utanför akademien. Vi kommer att i samarbete med fakulteten vidareutveckla arbetet med att genomföra en systematisk uppföljning av alumnernas fortsatta karriär. Information om vikten av att hålla karriärsamtal med doktoranderna kommer

också att tas upp på handledarkollegierna. Förslag finns dessutom att specifika karriärsamtal hålles med nydisputerade forskare, doktorandexaminator, ämnesansvarig och ev. prefekt. Forskarseminariet har och kommer fortsatt hålla seminarier som är inriktade på karriärer inom akademien. Seminarierna innefattar t.ex. dialoger med nydisputerade forskare som innehar postdoktorala projekt och seminarier som kretsar kring projektansökningar. Vi kommer också uppmuntra doktoranderna att delta i fakultetens olika karriärarrangemang och de karriärseminarier som hålles i Forskarskolornas (Nationella forskarskolan, LU och *Dialogues with the Past*, UIO) regi. Vi har tidigare inbjudit forskningsrådgivare från Forsknings- och innovationskontoret vid GU som har informerat om hur man söker postdok och från vilka finansiärer. Detta informationsutbyte kommer att fortgå enligt en fastställd tvåårs-cykel. Institutionen har slutligen för avsikt att ta fram ett strategidokument som tydliggör karriärplaneringens del i forskarutbildningen.

10. Vi kommer att fastställa ett åtgärdsprogram för doktorander som inte bli klara i tid. Frågan har behandlats i ledningsgruppen, på handledarkollegiet och i beredningsorganet FoFu. Flera förslag har inkommit som t.ex. att anordna specifika seminarier för doktorander vars tjänster har gått ut eller att upprätta ett mentorssystem där doktorander utan tjänst får tillgång rådgivning från yngre forskare. Ett annat förslag är att även doktorander utan tjänst årligen ska lägga fram texter vid ämnesseminarierna som ett krav för att få fortsatt handledning. Vi kommer också undersöka vilka möjligheter det finns för att berörda doktorander kan få någon form av uppdrag vid institutionen (1–2 månader) med syftet att de ska komma tillbaka och känna att de är en del av institutionsmiljön. Vidare ska vi klargöra betydelsen/möjligheten av att ta ut en licentiatexamen. I några fall kommer vi be doktorander som skriver monografier överväga om alternativet sammanläggningsavhandling kan lösa upp de knutar som bidragit till att avhandlingen inte har slutförts. En möjlig åtgärd för ökad genomströmning är att vi systematiskt anlitar en tredjeläsare, vars uppgift är att läsa det textmaterial doktoranden producerat vid doktorandtjänstens utgång. Tredjeläsaren framlägger sedan konkreta förslag på vilka åtgärder som behöver vidtas för att doktoranden ska kunna disputeras.

Genomförande. Tidsplan och ansvar

Förkortningar

VPFU = viceprefekt för forskarutbildningen

FoFu = beredningsgruppen för forskning av forskarutbildning

ÄK = ämneskollegierna

LG = ledningsgruppen

DG = doktorandgruppen

Rekommendationer	Åtgärder	När	Ansvarig
1. Fortsatt arbete för större grupp av doktorander.	Utlysningar av institutionsfinansierade tjänster. Fortsatt arbete med projektansökningar inkl. externt finansierade doktorandtjänster. Fortsatt arbete med att ta fram samfinansierade doktorandtjänster (samverkansdoktorander).	Löpande	VPFU, FoFu, ÅK
2. Trygga yngre lärares möjlighet till handledning.	Potentiella handledare kallas till handledarkollegiet.	Fr.o.m. VT 2023	VPFU, LG
3. Öka handledares närvaro vid handledarkollegiet	Information om handledaruppdragets förpliktelser. Ökad framförhållning.	Omgående HT 2022	VPFU
4. Framtagande av mer generell teorikurs	Antingen institutionsbaserad teorikurs för arkeologer och AKS eller revidering av Forskarskolans teorikurs.	HT 2022-VT 2023	VPFU, FoFu, ÅK, Forskarskolans samarbetsråd.
5. Information om doktorandernas placering i organisationen.	Skriftlig lathund på webben ska översättas till engelska.	VT 2023	VPFU, admin
6. Rutiner för mottagande av internationella doktorander.	Framtagande av handbok ev. i samarbete med fakulteten. Utvärdering av "Beginners Guide to Swedish Academica".	VT 2023	VPFU, admin + arbetsgrupp vid inst inkl. doktorander.
7. Öka möjligheter för doktoranders undervisningserfarenhet.	Studierektorerna håller årliga informationsmöten, vilka alternativt kan integreras som en del av Mentorskursen.	HT 2023	Studierektorer, kursansvarig för mentorskursen.
8. Åtgärder för förenklad teknik.	Vi bedömer att tekniken fungerar tillfredställande	Löpande	admin

	men kommer att vara lyhörda om så inte är fallet.		
9. Strategi för karriärplanering.	Återuppta karriärdagen. Inrättande av årlig workshop vid inst. Info om karriärplanering på handledarkollegiet. Uppföljning av alumner. Karriärsamtal med nydisputerade forskare. Årligt forskarseminarium med inbjudna postdoc. Karriärdagen på fakulteten samt karriärseminarier på forskarskolorna. Framtagande av strategidokument för karriärplanering.	VT 2023-VT 2024	VPFU, FoFu
10. Utarbeta policy för hantering av doktorander som inte blir klara i tid.	Framtagande av åtgärdsprogram: Förslag inhämtas från LG, FoFu, handledarkollegiet och DG. VPFU utarbetar förslag på åtgärdsprogram.	HT 2022-HT 2023	VPFU, LG, FoFu, handledarkollegiet, DG